

Till teknikprogrammet TEAM:s lokaler har eleverna egna nycklar och möjlighet att vara där när som helst på dygnet. Alla elever har individuella scheman och håltimmar fylls ut med extra kurser.

TEXT: MARIE HALLDESTAM FOTO: JONAS HALLOQVIST

ELEVERNA FICK TA ANSVAR

– TEKNIKPROGRAMMET BLEV SUCCÉ

T **EAM PÅ** Westerlundska gymnasiet i Enköping hade fler sökande än Uppsala och Västerås tillsammans. Utbildningen är unik. Men så har det inte alltid varit. Utan Kurt Näslunds drivkraft hade teknikprogrammet sett likadant ut som på andra skolor.

Det hela började med en aha-upplevelse 1999. Kurt Näslund var tekniklärare på Westerlundska gymnasiet efter en karriär som ingenjör och chef i näringslivet. En karriär som fick ett abrupt slut under krisåren 1991–1992. Efter kompletterande studier i pedagogik fick han behörighet att undervisa, och på Westerlundska såg han snart vad som behövdes för att eleverna skulle klara sig bättre när de väl kom ut i arbetslivet.

När han och hans kollega gick till rektor och frågade om de kunde starta en elektroteknikkurs efter eget huvud fick de till svar att: Javisst, gör det! Det visade sig att det fanns ett stort utrymme att utforma sin egen undervisning inom teknikprogrammet.

Aha! tänkte Kurt Näslund och började skissa på hur han ville ha det. Sedan dess har han

och hans kollegor startat inte mindre än 30 kurser.

– Vårt sätt – som varit framgångsrikt genom åren – har varit att ta fram idéer, visa att de går att genomföra och sen sätta igång efter att ha fått mandat att göra det. Men om jag ska få undervisa som jag vill har det krävts frihet, lokaler, datorer och framförallt en samlad studiemiljö, säger Kurt Näslund.

»Eleverna som går på TEAM har rätt att vara här och jobba när de vill på dygnet. De har nycklar hit.«

Och det är klart att det kostat pengar. Och motstånd – både från kollegor med lite Jantekomplex och avundsjuka och från skolledningarna som inte delat hans vision. Men nu finns TEAM där, teknikprogrammet som är som en ö i Westerlundska gymnasiet lokaler längst bort till vänster i skolan. Här sitter killar och tjejer och jobbar i vartenda rum.

Antingen har de lektion med en lärare som går runt eller talar vid katedern eller vid stor-skärmen kopplad till datorn och nätet. Eller så är de försjunkna i sina projekt med lera, skalmodeller eller andra saker de tillverkar. I ett av rummen spelar en kille gitarr lågmält så att tonerna flyter in i rummet bredvid där en klass lyssnar på instruktioner. Ingen verkar störas av musiken. Eller av att vi klampar in och genom rummet. Hela TEAM är upplagt så: för att komma till ett rum måste man gå igenom andra.

DEN SAMLADE STUDIEMILJÖN innebär också ett ansvar. Liksom studiesättet, problembaserat lärande. Eleverna som går på TEAM har rätt att vara där och jobba när de vill på dygnet. De har nycklar dit, men inte till resten av skolan. Kurt Näslund och hans kollegor lutar på sina elever och eleverna har svarat med att sköta sig och sitt skolarbete fullt ut. De jobbar stenhårt och resultaten är betydligt högre nu än när TEAM inte fanns utan bara var ett vanligt teknikprogram.

– Eleverna tar ansvar och de begär mer nu. De sitter knappast som tända ljus utan frågor

Vem utvecklar skolan?

ULLA RUNESSON
DOCENT I PEDAGOGIK, GÖTEBORGS UNIVERSITET

– Om man tar utgångspunkt i en förändring

som redan har skett, till exempel fenomenet eget arbete, kan man se att det är en mix av faktorer som förändrar skolan. Bakom uppfattningen att eget arbete är en praktik som anses bra ligger flera olika inflöden.

– Dels är det en allmän samhällspåverkan. Nu anses det viktigt att individen tar eget ansvar och kan arbeta självständigt. Eget arbete har också stöd i en teori som bygger på att man inte kan förmedla kunskap utan att indi-

viden måste själv, aktivt, söka kunskap. Sedan finns skolans styrdokument där det står att undervisningen ska individanpassas. Eget arbete har alltså införts som svar på en rad yttre krav, men däremot inte för att skolans verk-

Eleverna i första året på teknikprogrammet utvecklar en idé som de sedan testar i en marknadsundersökning, köper in råvara till och slutligen tillverkar. I år gjorde de fågelholkar.

samhet har kommit fram till att det är bästa metoden för att förmedla kunskap. För det finns inget stöd i empirisk forskning att eget arbete resulterar i bättre lärande.

– Skolan är känslig för alla typer av influenser och som poli-

tikernas förlängda arm har skolledarna en nyckelroll. Nu dominerar två saker: hårda ekonomiska ramar och politisk retorik som handlar om prov och mätningar och ordning och reda. Det är förändringsfaktorer just nu.

**TORBJÖRN CLAES-
SON VERKSAM-
HETSCHEF POL-
HEMSGYMNASIET,
GÖTEBORG**

– Det är en samverkan av

politikerbeslut – till exempel den nya gymnasieskolan – och verksamhet som är på gång i skolan. Rektorer har ett tydligt ansvar som pedagogiska ledare och är viktiga för att skapa förutsättningar och förankra. Men

De klassiska klassrummen är borttagna och studiemiljön är integrerad. Att förnya skolmiljön var en av de visioner Kurt Näslund (översta bilden) hade när han gjorde om teknikprogrammet.

hela tiden för att de vill veta och komma vidare i sina arbeten. Det jag gör när de är nya på skolan är att möta dem på deras kunskapsnivå och vara öppen för alla frågor. Sedan kommer deras inre motivation av sig självt och då kan jag börja styra som pedagog.

En annan sak som skiljer TEAM från andra teknikutbildningar är undervisningen i virtuella miljöer, som onlinevärlden Second life. Eleverna lär sig designa hus och inredningar på TEAM:s lilla ö i den virtuella världen.

PÅ TEAM ÄR MAN OCKSÅ långt framme i matematutbildningen. Det gäller att ta tillvara alla elevers kompetens i matte och fortsätta uppmuntra deras intresse för ämnet. Därför skapade Kurt Näslund och hans kollegor två spår i matte. Det gröna spåret som vänder sig till grundskolan och fångar upp elever därifrån som är duktiga och vill lära mer. De får komma till TEAM och läsa gymnasie-matte, och de har också möjlighet att tenta av matten innan de börjat gymnasiet. Om de sedan kommer till TEAM får de möjlighet att direkt gå nästa mattekurs.

Det andra spåret är det blå spåret som vänder sig till högskolan och de egna eleverna som har möjlighet att läsa avancerad matte på högskolan. Men det viktiga i nuläget är att alla elever på TEAM ska få möjlighet att lära sig så mycket de kan under den tid de går på gymnasiet. Alla elever har ett individuellt schema och skulle några ha en håltimme över som de inte vill ha kommer de till Kurt Näslund och ber om hjälp.

- Vi försöker erbjuda dem så många olika kurser vi kan, och på senare år har det varit stor efterfrågan på moderna språk. De är otroligt studiemotiverade men samtidigt vill vi att de ska orka med alla sina kurser. Fast oftast lyckas vi fylla hålen i schemat med en önskad extra kurs. ♦

Vem utvecklar skolan?

→ ska man få utvecklingsprocessen på en positiv väg måste den ner i lärarkåren, annars blir det bara en dagslända. Enskilda eldsjälur är också viktiga, de kan vara katalysatorer.

- Även eleverna deltar i föränd-

ringar. Elever som ställer krav och påpekar det som de inte är nöjda med, är en signal att skolan måste göra något. Den fria konkurrensen mellan skolorna gör också att skolan måste komma vidare. En annan faktor är att skolan genom

internet har förlorat sitt kunskapsmonopol. Vilket också driver fram förändringar.

- Varje förändring är en utvecklingsprocess, även de som inte är de mest framgångsrika. De som inte lyckats lägger man åt sidan

men man har alltid lärt sig något under vägen.

MARIE HALLDESTAM OCH
LOTTA NYLANDER